

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 21 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1881 6, 9, 15, 16, 17, 21¹, 22 IR 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 29, 49,
50, 55, 56, 57, 63 STRAIPSNIŲ IR DVYLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO,
ĮSTATYMO PAPILDYMO 15¹ STRAIPSNIU IR 54 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – EĮ projektas), Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 6, 9, 15, 16, 17, 21¹, 22 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – EEĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 straipsnių ir dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 15¹ straipsniu ir 54 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – AIEĮ projektas) (toliau visi kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti dalį 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (toliau – Direktyva) nuostatų, kuriomis siekiama numatyti įstaigą, į kurią galima būtų kreiptis visais klausimais, susijusiais su atsinaujinančių išteklių panaudojimu elektros energijos gamybai, ir gauti informaciją apie veiklos galimybes, reikiamus gauti valstybinių institucijų dokumentus, leidimų išdavimo procedūras, galimybes gauti paramą atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimui.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIE įstatymas) keitimą paskatinusios priežastys:

- įstatyminiu lygmeniu nėra nustatytų ilgalaikių tikslų, įtvirtintų Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, todėl, siekiant užtikrinti ilgalaikę atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros viziją, būtina įstatyminiu lygmeniu įtvirtinti atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros tikslus, nustatytus Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, iki 2030 metų (*AIEĮ projekto 1 straipsnis; 22 straipsnis*);

- Direktyvoje nustatyti įpareigojimai valstybėms narėms dėl:

- elektros energiją gaminančių vartotojų (toliau – gaminantis vartotojas) ir gamintojų, gaminančių elektros energiją savo reikmėms ir ūkio poreikiams, plėtros vertinimo. Tai užtikrins, kad gaminančių vartotojų plėtra nedarys neigiamos įtakos energetikos sistemai (*AIEĮ projekto 8 straipsnis*);

- konsultavimo dėl leidimų išdavimų procedūrų, atitinkamai AIEĮ projektu siekiama įtvirtinti, kad viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra) konsultuotų asmenis, siekiančius vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje, visais klausimais, susijusiais su atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimu ir statyba, t. y. padėtų viso su elektrinės įrengimu susijusio proceso metu – nuo elektrinės galios, rūšies pasirinkimo, veiklos elektros energetikos sektoriuje (gamyba, gamyba ir vartojimas, gaminančio vartotojo veikla) tipo pasirinkimo iki jos realizavimo, taip pat teiktų konsultacijas paramos atsinaujinančių išteklių naudojimo klausimais (*AIEĮ projekto 9 straipsnis*);

- nėra nustatytos elektros tinklų plėtros, būtinos siekiant prijungti elektrines jūrinėje teritorijoje, sąlygos, todėl AIEĮ projekte siūloma aiškiai reglamentuoti atsakomybės sąlygas ir tvarką už perdavimo tinklų plėtrą, kuri bus reikalinga elektrinėms, numatomoms įrengti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyse (*AIEĮ projekto 11 straipsnis*);

- įstatyminiu lygmeniu nėra reglamentuotos elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių kainos priedo mokėjimo sąlygos gamintojams, elektros energiją parduodantiems pagal dvišales

sutartis (elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis arba atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis), todėl siekiant sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams bei nedidinti kainos elektros energijos vartotojams, įstatyminiu lygmeniu reglamentuotos sąlygos elektros energiją parduodant pagal dvišales sutartis (*AIEĮ projekto 12 straipsnis*);

- teisės aktuose nustatyta, kad gamintojai, ketinantys dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione (toliau – aukcionas), ketinimų protokolą ir prievolių vykdymo užtikrinimą pateikia Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka, tačiau praktikoje pastebima, kad toks reglamentavimas gamintojams sukelia didesnę finansinę naštą ir neaiškumą, kadangi ketinimų protokolo galiojimas siejamas su leidimu plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus (toliau – leidimas plėtoti), kurių aukciono dalyviai turėti negali. Siekiant aiškumo ir gerinti sąlygas aukciono dalyviams, AIEĮ projekte siūloma nustatyti, kad ketinimų protokolą pasirašomas konkretaus aukciono organizavimo laikotarpiui (180 kalendorinių dienų), įskaitant laikotarpį, per kurį aukciono laimėtojas privalo kreiptis dėl leidimo plėtoti išdavimo (3 mėnesiai arba 90 kalendorinių dienų), o laimėjimo atveju pratęsiamas (*AIEĮ projekto 12 straipsnis; EEĮ projekto 6 ir 7 straipsniai*);

- pirmasis aukcionas parodė, kad elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojai yra suinteresuoti dalyvauti šiuose aukcionuose neprašydami paramos elektros energijos gamybai, pasinaudodami kitomis, kartu su paramos schema siūlomomis, skatinimo priemonėmis (pvz., persiuntimas pirmumo teise). Aukcione už pagamintą elektros energiją dalyviai gali pasiūlyti 0 ct/kWh kainos priedą, todėl AIE įstatymo nuostata, įpareigojanti gamintojus prisiimti atsakomybę už nepagamintą elektros energijos kiekį, nebetenka prasmės. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatuose kaip vieną iš aukciono laimėtojų nustatymo kriterijų nurodė gamybos kiekį, AIEĮ projektu siūloma nustatyti, kad už nepagamintą elektros energiją gamintojas sumoka sumą, lygią nepagamintam kiekiui, padaugintam iš elektros energijos vidutinės praėjusių metų kainos elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje (*AIEĮ projekto 12 straipsnis*);

- šiuo metu gaminančių vartotojų, gaminančių elektros energiją geografiškai nutolusiose elektrinėse, įrengtoji galia ribojama vartotojo objektui suteikta leistinėja naudoti galia, todėl, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gaminančių vartotojų plėtrai, AIEĮ projekte siūloma neriboti iš atsinaujinančių išteklių gaminančių vartotojų, gaminančių elektros energiją geografiškai nutolusioje nuo vartojimo vietos elektrinėje, įrengtosios galios vartotojo objektui suteiktos leistinėsios naudoti galios dydžiu (*AIEĮ projekto 13 straipsnis*);

- šiuo metu kyla neaiškumų dėl konkurso organizavimo elektrinių plėtrai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje (toliau – jūrinė teritorija), todėl, siekiant investuotojams suteikti aiškumo dėl elektrinių plėtos ir užtikrinti, kad elektrinės veiktų rinkos sąlygomis, AIEĮ projekte siūloma nustatyti, kad kartu su konkursu dėl leidimo naudoti jūrinę teritoriją gamintojui suteikiama teisė gauti sandorio kainą, kurios didžiausią galimą dydį nustato Taryba (*AIEĮ projekto 15 straipsnis*);

- kilmės garantijos, kurias turėtų gauti gamintojai, įgiję teisę pasinaudoti fiksuotu elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifu (toliau – fiksuotas tarifas), jiems nėra išduodamos. Siekiant mažinti finansinę naštą vartotojams, iš kurių surenkamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos (toliau – VIAP), kuriomis finansuojami atsinaujinančių išteklių plėtos projektai, AIEĮ projekte siūloma nustatyti, kad fiksuotą tarifą gaunančių gamintojų kilmės garantijos gali būti parduodamos rinkoje paskirtojo subjekto, o gautos lėšos naudojamos VIAP lėšoms mažinti (*AIEĮ projekto 17 straipsnis*);

- AIE įstatyme tarpiniai rodikliai, įpareigojimai savivaldybėms skatinti atsinaujinančių išteklių plėtrą nustatyti tik iki 2020 metų. Taip pat 2018 metais patvirtintas Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių planas¹, kuriame nustatytos priemonės, skatinančios atsinaujinančių išteklių dalies didėjimą. Siekiant ir toliau įtraukti savivaldybes į atsinaujinančios energetikos plėtrą, atnaujinti reikalavimai dėl savivaldybių atsinaujinančių išteklių

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1210.

energijos naudojimo plėtros planų iki 2030 metų, taip pat nustatyti tarpiniai atsinaujinančių išteklių plėtros tikslai (*AIEI projekto 24 straipsnis*).

Elektros energetikos įstatymo pakeitimus paskatinusios priežastys:

- įgyvendinamos Direktyvos nuostatos dėl leidimų modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę. EEI projekte siūloma įtvirtinti naują rūšį leidimų – leidimą modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį (toliau – leidimas modernizuoti elektrinę), kaip yra numatyta Direktyvoje (*EEI projekto 4*);

- Šiuo metu leidimus veiklai elektros energetikos sektoriuje išduoda Taryba, vadovaudamasi Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėmis, kurias tvirtina Vyriausybė. EEI projekte siūloma nustatyti, kad Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės tvirtintų ne Vyriausybė, o Taryba, kuri šiuo metu šiuos leidimus išduoda (*EEI projekto 1 ir 2 straipsniai*).

- Siekiant sukurti vienodas sąlygas aukciono dalyviams, dalyvaujant aukcione nereikalaujama turėti leidimo plėtoti ar turėti atliktą poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), todėl aukciono laimėtojai ar dalyviai, siekiantys toliau plėtoti elektrines, susiduria ar gali susidurti su problema, kai per 3 mėnesius nuo aukciono laimėtojo patvirtinimo, kuomet reikia kreiptis dėl leidimo plėtoti išdavimo, aukciono laimėtojas ar dalyvis, siekiantis tęsti veiklą, neturės reikiamų dokumentų, reikalingų išduoti leidimui plėtoti. Siekiant, kad laimėjus aukcioną ar siekiant tęsti veiklą elektrinė būtų pastatyta, siūloma išimtis dėl leidimo plėtoti išdavimo (*EEI projekto 4 straipsnio 18 dalis, 5 straipsnio 2 dalis*).

- Įgyvendinant Direktyvą Elektros energetikos įstatymo nuostatos papildytos galimybe elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams pagamintą elektros energiją parduoti pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis (toliau – pirkimo–pardavimo sutartis). Siekiant paskatinti elektrinių plėtotojus elektrines statyti be valstybės paramos, nustatyta išimtis dėl VIAP mokėjimo vartotojams, elektros energiją gaunantiems pagal minėtas sutartis (*EEI projekto 8 straipsnis*);

- Sukuriant sąlygas vystyti vėjo elektrines jūrinėje teritorijoje, svarbu užtikrinti šių elektrinių pastatymą gavus atitinkamus leidimus. Siekiant tai užtikrinti nustatomos sąlygos dėl pasinaudojimo prievolių įvykdymo užtikrinimu, kai elektrinė yra nepastatoma ar pastatoma mažesnės galios nei buvo deklaruota konkurse (*EEI projekto 6 straipsnis*).

Energetikos įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje numatyta galimybė keisti leidimuose nurodytą veiklos teritoriją, tačiau nėra atsižvelgiama į leidimu leidžiamą vykdyti veiklą, todėl kyla neaiškumų dėl šios dalies nuostatų taikymo. EI projektu siekiama aiškiai reglamentuoti galimybes keisti veiklos vykdomo teritoriją.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Klimato kaitos valdymo grupės vyresnioji patarėja Lina Sveklaitė, tel. (8 5) 203 4667, papild. 2, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt, vyriausioji specialistė Jevgenija Jankevič, tel. (8 5) 203 4667, papild. 6, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Atsinaujinančių išteklių energijos plėtros tikslai iki 2025 metų nustatyti tik elektros energetikos sektoriuje (AIE įstatymo 1 ir 13 straipsniai).

Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra nustatyta gaminančių vartotojų ir gamintojų, gaminančių elektros energiją savo reikmėms ir ūkio poreikiams, plėtros vertinimo principų.

Galiojančiame AIE įstatymo 16 straipsnyje numatyta, kad leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš saulės šviesos energijos Kuršių nerijoje išduodami konkurso būdu pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką, atsižvelgiant į šiame įstatyme nustatytus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinimo bendruosius reikalavimus ir vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais bei galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais.

Šiuo metu galiojančioje AIE įstatymo 20 straipsnio 12 dalyje nurodoma, kad laimėjęs aukcioną gamintojas privalo per 3 mėnesius nuo aukciono patvirtinimo kreiptis į leidimus išduodančią instituciją ir gauti leidimą plėtoti.

Šiuo metu sąlygos gamintojams, elektros energiją parduodantiems pagal dvišales sutartis, reglamentuotos poįstatyminiuose teisės aktuose, numatant, kad gamintojams, elektros energiją parduodant pagal dvišalę sutartį, kai sutartyje nustatyta kaina yra didesnė nei biržos kaina, kainos priedas mokamas atsižvelgiant į kainą, nustatytą sutartyje, o kai sutartyje nustatyta kaina yra mažesnė nei biržos kaina, kainos priedas mokamas atsižvelgiant į biržos kainą.

AIE įstatymo 20¹ straipsnyje numatyta galimybė asmenims tapti gaminančiais vartotojais ir gaminti elektros energiją nuo vartojimo vietos geografiškai nutolusiose elektrinėse, tačiau elektrinės įrengtoji galia ribojama vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžiu, taip pat šių elektrinių įrengtoji gali negali viršyti 500 kW.

Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra reglamentuoti reikalavimai dėl leidimų modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį ir nėra nustatyta šių leidimų galiojimo trukmė.

AIE įstatymo 22 straipsnyje reglamentuota atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtra jūrinėje teritorijoje, tačiau neregamentuotos šių elektrinių veiklos sąlygos.

Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, leidimus veiklai elektros energetikos sektoriuje išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą, keičia, tikslina, leidimais reguliuojamą veiklą prižiūri Taryba, tačiau nėra nustatyta, kuri įstaiga konsultuoja asmenis, siekiančius vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje, visais klausimais, susijusiais su atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimu ir statyba, veiklos tipo pasirinkimu, galimybėmis gauti paramą atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimui.

AIE įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nėra reglamentuotas išlaidų ir atsakomybės paskirstymas už tinklų plėtrą, rekonstrukcijos darbus, reikalingus atlikti siekiant prijungti elektrines, numatomas įrengti Lietuvos jūrinėje teritorijoje.

AIE įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nustatyta, kad gamintojai, ketinantys dalyvauti aukcione, ketinimų protokolą ir prievolių vykdymo užtikrinimą pateikia Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka visam galimam laikotarpiui, iki leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos.

Šiuo metu atsakomybė už aukcione pasiūlytą, tačiau faktiškai nepagamintą elektros energijos kiekį AIE įstatymo 20 straipsnyje reglamentuota tik gamintojams, laimėjusiems didesnę kaip 0 eurų/MWh kainos priedą.

Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nustatyta, kad kilmės garantijos neišduodamos gamintojams, kurie įgijo teisę pasinaudoti fiksuotu tarifu.

Šiuo metu AIE įstatymo dvyliktajame skirsnyje reglamentuota atsinaujinančių išteklių plėtra vadovaujantis Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtrą veiksmų plane nustatytomis priemonėmis bei rodikliais. Taip pat nustatyti įpareigojimai savivaldybėms tik 2020 m.

Elektros energetikos įstatyme nustatyta, kad leidimus veiklai elektros energetikos sektoriuje išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą, keičia, tikslina, leidimais reguliuojamą veiklą prižiūri Taryba, vadovaudamasi Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėmis, kurias tvirtina Vyriausybė.

AIE įstatymo 20 straipsnio 12 dalyje nurodoma, kad aukciono laimėtojas per 3 mėnesius nuo laimėtojo patvirtinimo dienos privalo kreiptis į Tarybą dėl leidimo plėtoti gavimo ir jį gauti. Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodomi leidimo išdavimo terminai.

Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 5 dalyje nustatytos išimties, kada VIAP lėšos nėra renkamos už gamintojų, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, pasigamintą ir ūkinei veiklai suvartotą elektros energijos kiekį; elektros energiją, būtiną elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti; elektros energiją, būtiną elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos technologiniam procesui užtikrinti; elektros energijos kiekį, kuris gaminančio vartotojo buvo patiektas į elektros tinklus ir po to suvartotas savo reikmėms ir ūkio poreikiams; ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos pagamintą ir po to jos ar jos dalininkų suvartotą elektros energijos kiekį.

Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnyje ir 22 straipsnio 8 dalyje nustatytos ketinimų protokolo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo sąlygos, nurodant, kad ketinimų protokolą pasirašo ir prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikia visi gamintojai.

Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad teritorija, nurodyta išduotame leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, gali būti keičiama nekeičiant numatomo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taško, įvykdžius šiame straipsnyje numatytas sąlygas. Taip pat šiame straipsnyje numatyta, kokius dokumentus Tarybai privalo pateikti asmuo, siekiantis pakeisti veiklos teritoriją, ir pakeisto leidimo išdavimo terminai, tačiau nereglamentuotas kitų leidimų keitimas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

AIEĮ projektu keičiamo AIE įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinus AEI tikslus iki 2030 metų, būtų įstatyminiu lygiu įtvirtinti AEI tikslai, taip pat užtikrintas jų tęstinumas, taip sukuriant užtikrintumą investuotojams dėl AEI plėtros. Taip pat patikslinti AIEĮ 13 straipsnio 3 dalyje nustatyti tikslai, numatant, kad iki 2030 metų siekiama ne mažiau kaip 5 TWh elektros energijos gamybos sausumos teritorijoje ir ne mažiau kaip 2 TWh elektros energijos gamybos jūrinėje teritorijoje. Taip būtų užtikrinti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje įtvirtinti tikslai ir principai, kad iki 2030 metų bus pagaminta ne mažiau kaip 7 TWh elektros energijos, iš kurių dalis bus pagaminta jūrinėje teritorijoje.

AIE įstatymo 13 straipsnį numatoma papildyti 8 ir 9 dalimis, atsižvelgiant į Direktyvos reikalavimus dėl gaminančių vartotojų ir gamintojų, gaminančių elektros energiją savo reikmėms ir ūkio poreikiams, plėtros vertinimo.

AIE įstatymą papildžius 15¹ straipsniu, reglamentuojančiu, kad VšĮ Lietuvos energetikos agentūra teikia konsultacijas ir metodinę pagalbą, susijusią su leidimų plėtrai ir leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių bei leidimų modernizuoti elektrinę išdavimu bei veiklos elektros energetikos sektoriuje galimybėmis, būtų užtikrintas Direktyvos 16 straipsnio nuostatų įgyvendinimas, būtų aišku, kur kreiptis visais klausimais, susijusiais su atsinaujinančių išteklių panaudojimu elektros energijos gamybai, ir gauti informaciją apie veiklos galimybes, reikiamus gauti valstybinių institucijų dokumentus, leidimų išdavimo procedūras, galimybes gauti paramą atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimui.

AIEĮ projektu keičiamame AIEĮ įstatymo 16 straipsnyje siūloma nustatyti, kad leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš saulės šviesos energijos Kuršių nerijoje išduodami tik tuo atveju, jeigu yra išduotas statybą leidžiantis dokumentas Statybos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, pateikti visi Elektros energetikos įstatyme ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nurodyti dokumentai, įvykdytos Elektros energetikos įstatyme nustatytos sąlygos ir reikalavimai, atsisakant jų išdavimo konkurso būdu. Pakeitimas siūlomas įvertinant tai, kad atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtra nėra ribojama, galimybės įgyti teises į skatinimo priemones yra reglamentuotos, galiojančio teisinio reglamentavimo, aptariančio tokių elektrinių plėtrą ir statybą, pakanka, atitinkamai konkursų organizavimas nėra tikslingas.

AIEĮ projektu keičiamo AIE įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje, siekiant aiškumo, siūloma nustatyti, kad, atsižvelgdamas į AIE įstatymo 22 straipsnio 4 dalyje numatytoje Vyriausybės nutarime įtvirtintą plėtotinų Lietuvos jūrinėje dalyje atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių vietą bei galią, perdavimo sistemos operatorius imtųsi veiksmų, reikalingų pasiruošti šiame nutarime numatytos galios elektrinių prijungimui, t. y. atliktų tinklų modernizavimo, išplėtimo ir (ar) rekonstravimo darbus, suprojektuotų ir įrengtų elektros tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius, objektus ir pastotę Baltijos jūroje. Taip pat siūloma nustatyti, kad šių darbų sąnaudos būtų priskiriamos prie perdavimo sistemos operatoriaus tinklų plėtros išlaidų, t. y. būtų pripažįstamos VIAP. Taip pat siūloma įtvirtinti, kad šias išlaidas tinklų operatorius turėtų teisę susimažinti, esant tokiai galimybei, lėšomis, gautomis pasinaudojus kitais finansavimo šaltiniais. Atkreiptinas dėmesys, kad plėtojant atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines sausumoje, tuo atveju, jei yra reikalinga tinklų plėtra šių elektrinių prijungimui, už tinklų plėtrą yra atsakingas ir už jų išplėtojimą moka elektrinių plėtotojas. Tačiau, plėtojant atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines

jūrinėje teritorijoje, siūloma nustatyti, kad tinklų plėtros darbus atliktų perdavimo sistemos operatorius, atsižvelgdamas į tai, kad vadovaujantis elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 34 dalimi perdavimo sistemos operatorius nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo perdavimo tinklus, teisės aktų nustatyta tvarka užtikrina perdavimo tinklų eksploatavimą, plėtrą ir techninę priežiūrą. Be to, perdavimo tinklų modernizavimas, plėtojimas, rekonstravimas reikalauja laiko ir finansinių išteklių. Atsižvelgdamas į tai, elektrinių projektų plėtotojas gali priimti sprendimą neinvestuoti į atsinaujinančių išteklius naudojančias elektrines Lietuvoje. AIEĮ projekte taip pat siūloma nustatyti, kad tuo atveju, kai elektrinių statyba jūrinėje teritorijoje yra užbaigta teisės aktų nustatyta tvarka ir yra išduotas leidimas gaminti elektros energiją, tačiau ne dėl perdavimo sistemos operatoriaus kaltės valdomi elektros tinklai nėra parengti pagamintai elektros energijai priimti ir persiusti, leidimo gaminti elektros energiją turėtojai dėl to patirtos išlaidos kompensuojamos VIAP lėšomis Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Tokiu atveju gamintojas gali pasirinkti vieną iš negautų pajamų kompensavimo būdų: (1) kompensaciją, kurią apskaičiuoja Taryba, atsižvelgdama į elektros energijos kiekį, kuris galėjo būti pagamintas elektrinėje remiantis įrangos gamintojo specifikacija, gamintojo laimėtą sandorio kainą ir terminą, kurį pagaminta elektros energija negali būti priimta ir persiusta, atėmus sutaupytas nepersiuostos elektros energijos balansavimo išlaidas; (2) laikotarpį, kuriuo pagaminta elektros energija negalėjo būti priimta ir persiusta, pratęsimas skatinimo laikotarpis.

Įtvirtinus nuostatas, nustatančias, kad elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių kainos priedas gamintojams, elektros energiją parduodantiems pagal dvišales sutartis, išmokamas atsižvelgiant į sutartyse nustatytas ir biržos kainas, būtų užtikrinta, kad nebus didinama kaina elektros energijos vartotojams, o sutartys nebus sudaromos žemesne nei rinkos kaina.

Įtvirtinus siūlomą nuostatą, kad gamintojui, nepagaminus aukcione laimėto elektros energijos kiekio, jis sumokėtų VIAP lėšų administratoriui sumą, padaugintą iš vidutinės metinės rinkos kainos biržoje, būtų užtikrintos vienodos sąlygos dėl nepagaminto elektros energijos kiekio visiems rinkos dalyviams, laimėjusiems aukcioną, nepriklausomai nuo to, kokį kainos priedą jie pasiūlė. Taip pat būtų sumažinta rizika, kad gamintojas, siekdamas laimėti aukcioną, pasiūlys didesnį, nei gali pagaminti, energijos gamybos kiekį. Taip bus užtikrinta, kad reikiamo metinio elektros energijos gamybos kiekio pasiekimas.

AIEĮ projekte ir EEĮ projekte įtvirtinus siūlomą nuostatą, kad ketinimų protokolai sudaromas dviem etapais – aukciono vykdymo metu (180 kalendorinių dienų), įskaitant kreipimąsi dėl leidimo plėtoti išdavimo (90 kalendorinių dienų), o laimėjimo atveju pratęsimas, būtų mažinama finansinė našta aukciono dalyviams, taip pat suteikiama daugiau aiškumo dėl ketinimų protokolo galiojimo.

Įtvirtinus AIEĮ projekte siūlomą AIE įstatymo 20¹ straipsnio pakeitimą, gaminantys vartotojai galės įsirengti geografiškai nutolusią nuo vartojimo vietos elektrinę ir jos galia nebus ribojama vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžiu. Praktikoje pasitaiko atvejų, kad vartotojai dėl techninių kliūčių negali padidinti leistinąją naudoti galią arba leistinosios naudoti galios padidinimas yra ekonomiškai ir techniškai netikslintas, tačiau vartotojo suvartojamas elektros energijos kiekis yra didesnis, nei galėtų būti pagamintas elektrinėje, kuri gali būti priskirta vartotojo objektui pagal esamą leistinąją naudoti galią. Siūlomu pakeitimu siekiama užtikrinti maksimalų esamų tinklų pralaidumų išnaudojimą ir apsaugoti vartotojus nuo nereikalingų investicijų didinant leistinąją naudoti galią vartojimo taške tik dėl geografiškai nutolusios elektrinės susiejimo su vartojimo vieta.

Įtvirtinus AIEĮ projekte siūlomą AIE įstatymo 22 straipsnio pakeitimą, būtų aiškiai reglamentuotos sąlygos konkurso organizavimo procedūroms. AIEĮ projekte siūloma nustatyti, kad elektrinių plėtra gali būti vykdoma kartu su kitomis valstybėmis, kaip bendri projektai. Tokiu būdu atveriamą galimybę kitoms valstybėms narėms investuoti į elektrinių plėtrą Lietuvoje taip mažinant VIAP lėšų poreikį ir suteikiant kitoms valstybėms narėms galimybę gauti statistinę elektros energijos perdavimą. AIEĮ projekte nustatomi reikalavimai konkurso dalyviams, sandorio kainos skaičiavimo ir skelbimo principai, paramos išmokėjimo ir laimėtojo nustatymo principai. Siekiant užtikrinti, kad bus išnaudota visa Vyriausybės nutarime nustatyta įrengtoji galia, atrenkant laimėtojus bus vertinami tie pasiūlymai, kuriuos teikę gamintojai planuoja statyti ne daugiau kaip 5 proc. Vyriausybės nutarime nustatytos įrengtosios galios mažesnes elektrines. Laimėtoju bus paskelbtas tas, kuris pasiūlys mažiausią sandorio kainą, o jei kaina sutaptų – tas, kuris pasiūlys statyti didesnės galios

elektrinę, pvz.,: jei gamintojai siūlytų 665 MW – 10 Eur/MWh; 700 MW – 12 Eur/MWh; 450 MW – 9 Eur/MWh, konkursą laimėtų 665 MW, nes jis pasiūlė mažiausią sandorio kainą, o konkurso dalyvio, planuojančio statyti 450 MW elektrinę pasiūlymas būtų nevertintas, nes planuojama statyti elektrinės įrengtoji galia daugiau negu 5 proc. mažesnė už Vyriausybės nutarime nurodytą įrengtąją galią (700 MW), tačiau jei gamintojai siūlytų 665 MW – 10 Eur/MWh; 700 MW – 10 Eur/MWh, konkursą laimėtų 700 MW, nes jis pasiūlė pastatyti didesnės galios elektrinę. Taip pat nustatyta, kad valstybės atlikti tyrimai kompensuojami konkurso laimėtojų. Taip pat siūloma nustatyti, kad konkurso laimėtoju valstybinės žemės patikėtinis išduotų sutikimą dėl atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtros ir statybos jūrinės teritorijos dalyje, kurioje bus plėtojamos ir statomos elektrinės, ir konkurso laimėtojas būtų atleidžiamas nuo valstybinės žemės nuomos mokesčio, jeigu toks būtų nustatytas ateityje, pasikeitus galiojančiam reglamentavimui, visą leidimo plėtrai ir eksploatacijai galiojimo laikotarpį.

AIEĮ projektu keičiamame 22 straipsnyje taip pat siūloma nustatyti, kad numatomų plėtoti jūrinėje teritorijoje elektrinių jungties su sausumos teritorija teritorijų planavimą organizuotų Energetikos ministerija, o perdavimo sistemos operatorius, sudaręs sutartį su Energetikos ministerija, atliktų teritorijų planavimo darbus ir jo patirtos išlaidos būtų pripažįstamos tinko plėtros išlaidomis ir finansuojamos iš VIAP lėšų.

Įtvirtinus AIEĮ projekte siūlomą AIE įstatymo 29 straipsnio pakeitimą, būtų užtikrinta, kad kilmės garantijos, kurių negauna gamintojai, gaunantys fiksuotą tarifą, būtų parduodamos rinkoje Vyriausybės įgalioto subjekto, taip mažinant VIAP lėšų apimtį.

Įtvirtinus AIE įstatymo dvyliktojo skirsnio pakeitimus, būtų užtikrinta, kad atsinaujinančių išteklių plėtra bus vykdoma vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais teisės aktais, taip pat bus užtikrintas savivaldybių įsitraukimas į atsinaujinančių išteklių plėtrą po 2020 metų, detalizuotos savivaldybių planų derinimo sąlygos ir užtikrintas savivaldybių tikslų ir esamos situacijos viešinimas.

AIEĮ projekte išdėstytu AIE įstatymo 49 straipsnio 6 dalies pakeitimu siekiama suderinti galiojančio AIE įstatymo nuostatas su Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai įstatymo 2 priedo nuostatomis (priede numatyta, kad atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo, be kita ko, atliekama vėjo elektrinių įrengimui, kai įrengiamos 3 vėjo elektrinės, kurių bent vienos aukštis 50 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško) ar daugiau).

AIEĮ projekte numatoma, kad nuostatos, kuriomis perkeliama Direktyvos nuostatos, įsigalioja 2021 m. birželio 30 d., pakeitimai, susiję su atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo tikslais, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 1 dalis papildoma nauju 8 punktu, kuriame numatoma įtvirtinti naują rūšį leidimų – leidimą modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį (toliau – leidimas modernizuoti elektrinę), kaip yra numatyta Direktyvoje. Naujose Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 15¹ ir 15² dalyse nustatomi reikalavimai šiam leidimui gauti.

EEĮ projekte (galiojančio įstatymo 16 straipsnio pakeitimas) siūloma atsisakyti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo, jeigu numatoma ant pastato statyti ar į pastatą integruoti saulės šviesos energijos elektrinę. Tokiu atveju asmuo Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka privalės informuoti apie tai Tarybą ir pateikti Tarybai statybą leidžiantį dokumentą, jei toks reikalingas. Šiuo pakeitimu siekiama sumažinti administracinę naštą gaunant leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

Įtvirtinus EEĮ projekte nuostatas, pagal kurias Taryba, o ne Vyriausybė tvirtintų Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles, Tarybai būtų suteikta teisė nustatyti leidimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, leidimų galiojimo panaikinimo, keitimo, tikslinimo procedūras ir tvarkas savarankiškai. Tai suteiktų galimybę Tarybai greičiau reaguoti į praktikoje pasitaikančias problemas, susijusias su leidimų išdavimu, bei nedelsiant reaguoti į jas, priimant atitinkamus nurodytų taisyklių pakeitimus tokiu būdu užkertant kelią galimybėms analogiškais atvejais skirtingai interpretuoti leidimų išdavimo taisykles.

Galiojančiame Energetikos įstatymo 21 straipsnyje išdėstyti leidimų keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimo galiojimo panaikinimo pagrindai, kurie gali būti taikomi išduotoms licencijoms, leidimams ir atestatams. Atsižvelgiant į tai, kad Energetikos įstatyme nustatyti licencijų, leidimų ir atestatų keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo

panaikinimo ir leidimo galiojimo panaikinimo principai, tikslinga aiškiai reglamentuoti, kurie principai yra taikytini veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimams. EEĮ projekte 7 straipsnio 4 dalies pakeitimu siekiama nustatyti, kad Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse būtų nustatyta Energetikos įstatymo 21 straipsnyje išdėstytų leidimų keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimo galiojimo panaikinimo pagrindų taikymo tvarka, t. y. įstatymo įgyvendinamajame teisės akte būtų aiškiai reglamentuotas leidimų keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimo galiojimo panaikinimo procesas, procedūros, kurias turės atlikti Taryba.

EEĮ projekte įtvirtinus sąlygą, kad aukciono laimėtojai neturint atlikto poveikio aplinkai vertinimo, kurio reikia pagal galiojančias teisės aktų nuostatas, leidimo plėtoti išdavimo terminas pratęsiamas tiek, kiek trunka poveikio aplinkai vertinimo procedūra, – iki 24 mėnesių, gamintojai suteikiama pakankamai laiko atlikti poveikio aplinkai vertinimą, jei atrankos dėl poveikio vertinimo išvadoje būtų nurodytas toks vertinimo poreikis, taip pat sumažinama administracinė našta gamintojams ir valstybinėms institucijoms, kadangi būtų išvengta situacijų, kada gamintojai dėl tokios atrankos išvados kreipiasi į teismą.

EEĮ projekte įtvirtinus nuostatas, kad elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams parduodant elektros energiją pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis vartotojas nemokėtų VIAP lėšų, gamintojai ir vartotojai būtų skatinami sudarinėti šias sutartis, taip mažinant VIAP lėšų poreikį, kadangi gamintojai nedalyvautų aukcionuose ir nepasinaudotų kitomis skatinimo priemonėmis. Sąlyga, kad išimtimi pasinaudoti gali tik asmenys, negavę valstybės paramos, nustatyta siekiant išvengti dvigubo finansavimo ir nepažeisti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo. Atsižvelgiant į tai, kad šia siūloma išimtimi galės pasinaudoti ir juridiniai asmenys, ši siūloma išimtis derinama su Europos Komisija, todėl jos įsigaliojimas numatomas tik gavus Europos Sąjungos pritarimą.

EEĮ projekte įtvirtinus nuostatą, kad ketinimų protokolą pasirašo ir prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikia ir elektrinių jūrinėje teritorijoje plėtotojai, būtų užtikrinta, kad konkurso laimėtojai įsipareigos pastatyti reikiamos galios elektrinę.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimti įstatymai neturės neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

AIEĮ projektu numatomas teisinis reguliavimas susijęs su teisės VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai suteikimu konsultuoti asmenis, siekiančius vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje, visais klausimais, susijusiais su atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengimu ir statyba, turės teigiamą poveikį atsinaujinančių išteklių naudojimo plėtrai. Tikėtina, kad aiškumas dėl galimybių plėtoti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, informacijos apie veikimo būdus (gaminti elektros energiją savo reikmėms, pardavimui), informacijos apie paramos gavimo galimybes suteikimas padės tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims priimti sprendimus imtis veiklos elektros energetikos sektoriuje ir dėl to padidės atsinaujinančių išteklių naudojimo mastas.

AIEĮ projekte siūlomas teisinis reguliavimas suteiks perdavimo sistemos operatoriui teisę atlikti reikalingus perdavimo tinklų ir elektros tinklams eksploatuoti reikalingų elektros įrenginių, objektų ir transformatorių pastotės Baltijos jūroje projektavimo, plėtos, modernizavimo darbus, o asmenims, kurie sieks plėtoti elektrines Lietuvos jūrinėje teritorijoje, užtikrintumą, kad perdavimo tinklai bus parengti elektrinių prijungimui, kai to reikės, ir už tai nereikės papildomai mokėti. Numatoma, kad siūlomas pakeitimas prisidės prie palankios investicinės aplinkos Lietuvoje

sukūrimo, strateginių Lietuvos energetikos sektoriaus tikslų įgyvendinimo, taip pat sudarys sąlygas švelninti klimato kaitą.

AIEĮ projekte siūlomas papildymas dėl konkursų organizavimo procedūros elektrinėms, plėtojamoms jūrinėje teritorijoje, suteiks aiškumo investuotojams ir paskatins aktyvesnį jų dalyvavimą atsinaujinančių išteklių jūrinėje teritorijoje plėtroje.

AIEĮ projekte siūlomas papildymas dėl kainos priedo išmokėjimo elektros energiją parduodant pagal pirkimo–pardavimo sutartis nėra patrauklus gamintojams, tačiau jis užtikrina, kad pirkimo–pardavimo sutartys būtų sudaromos artimesnei rinkos kainai. Tai nedidintų naštos vartotojams, kadangi būtų išmokama mažiau VIAP lėšų.

EEĮ projekte numatoma įtvirtinti naują rūšį leidimų – leidimą modernizuoti elektrinę. Atsižvelgiant į tai, kad praktikoje pasitaiko atvejų, kai elektrinę numatoma modernizuoti ar rekonstruoti, ir nėra aišku, kaip tą procesą atlikti, EEĮ projekte numatomos procedūros šiam procesui atlikti. Tikimasi, kad tai suteiks aiškumo dėl elektrinių modernizavimo (rekonstravimo) proceso ir užkirs kelią neigiamam poveikiui aplinkai ir visuomenės sveikatai atsirasti.

EEĮ projekte nustačius, kad pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis galutiniam vartotojui parduotą elektros energiją nebūtų renkamos VIAP lėšos sudarytų palankesnes sąlygas atsinaujinančių gamintojas dalyvauti rinkoje ir sudaryti šias sutartis, o taip pat mažintų VIAP lėšų poreikį.

EĮ projekte ir susijusiame EEĮ projekte siūloma aiškiai reglamentuoti galimybes keisti leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimuose gaminti elektros energiją, leidimuose tiesti tiesioginę liniją, leidimuose eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės, ir importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės, nurodytos veiklos vykdymo teritorijos. Šiuose projektuose numatoma, kad pasikeitus veiklos vykdymo teritorijai leidimai gaminti elektros energiją ir leidimai tiesti tiesioginę liniją nekeičiami, o leidimai eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės, ir importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės, keičiami pasikeitus leidime nurodytai eksporto ar importo valstybei ir įvertinus atitiktį reikalavimams, taikomiems šių leidimų išdavimui. Nesiūloma numatyti kai kurių leidimų keitimo galimybės dėl to, kad, pakeitus elektrinės plėtojimo ar įrengimo teritoriją, plėtojamą ar jau įrengtos elektrinės poveikis aplinkai, visuomenės sveikatai, galimybės prijungti prie elektros tinklų turi būti išsamiai įvertintos, t. y. toks vertinimas prilygsta naujo energetikos objekto įrengimo / statybos galimybių vertinimui.

Pažymėtina, kad 2020 m. balandžio 28 d. priimtame Elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatyme Nr. XIII-2868 numatyta teritorijos leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus keitimo tvarka. Atitinkamai, šiame EEĮ projekte to nesiūloma reglamentuoti. Pagal nurodytame įstatyme numatytą tvarką teritorija leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gali būti keičiama nekeičiant numatomo elektrinės prijungimo prie tinklų taško, užtikrinus, kad vykdoma veikla neturės neigiamo poveikio žmonių sveikatai, jų turtui ir gyvenamajai aplinkai ar nesudarys prielaidų tokiam neigiamam poveikiui atsirasti, atitiks aplinkos apsaugos reikalavimus, žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo reikalavimus, gavus Lietuvos kariuomenės patvirtinimą, kad teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, netaikomi apribojimai projektuoti ir statyti vėjo elektrines arba yra apribojimai projektuoti ir statyti vėjo elektrines, tačiau planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių nacionaliniam saugumui užtikrinti galima išvengti panaudojant papildomas priemones, kaip tai numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme. Siekiant pakeisti teritoriją, nurodytą išduotame leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimo turėtojas privalės pateikti Tarybai prašymą išduoti pakeistą leidimą ir dokumentus, patvirtinančius atitiktį nurodytiems reikalavimams. Taryba įvertins pateiktus dokumentus ir išduos pakeistą leidimą arba pateiks motyvuotą atsisakymą leidimą pakeisti.

AIEĮ projekte įtvirtinus nuostatą, kad tuo atveju, kai gamintojas nepagamina aukcione laimėto elektros energijos kiekio, jis sumoka VIAP lėšų administratoriui lėšų sumą, padaugintą iš vidutinės metinės rinkos kainos biržoje, aukciono dalyviai, tikėtina, objektyviau bei tiksliau vertins siekiamą laimėti aukcione metinį elektros energijos gamybos kiekį.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus teikiamus Įstatymų projektus, nereikės priimti ar keisti kitų įstatymų.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose įtvirtinamos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai pateikti derinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus Įstatymų projektus:

1) Energetikos ministerija turės priimti savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų projektuose nustatytų tikslų ir priemonių derinimo su Vyriausybės įgaliojama institucija tvarką;

2) Vyriausybė turės priimti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje naudojimo atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursų organizavimo ir leidimų naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalis atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai išdavimo tvarkos aprašą;

3) Vyriausybė turės pripažinti netekusiomis galios Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“, o Taryba priimti nutarimą, kuriuo patvirtintų Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės;

4) Vyriausybė turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5) Vyriausybė turės pakeisti Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6) Taryba turės nustatyti kompensacijos ir nepersištos elektros energijos balansavimo išlaidų apskaičiavimo tvarką, taikytiną gamintojams, kurie įrengė elektrines jūrinėje teritorijoje, tačiau dėl neparengtų perdavimo tinklų negali persiųsti pagamintos elektros energijos;

7) savivaldybės turės patvirtinti 2021–2030 m. atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Numatoma, kad tinklų plėtros elektrinių, numatomų plėtoti Lietuvoje jūrinėje teritorijoje, prijungimui prie sausumos elektros tinklų darbai bus finansuojami viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis ir jų poreikis galės būti mažinamas lėšomis, teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis gautomis iš kitų šių priemonių finansavimo šaltinių. Vienas iš tokių finansavimo šaltinių būtų Ateities ekonomikos DNR planas, kuriam buvo pritarta Vyriausybės 2020 m. birželio 10 d. pasitarimo protokolu Nr. 28, ir kuriame numatyta skirti 90 mln. eurų sumą jūrinio vėjo infrastruktūrai

įrengti.

Preliminariais vertinimais, taikant siūlomą įtvirtinti paramos modelį ir perdavimo sistemos operatoriui atliekant jūrinių elektrinių sujungimo su sausuma darbus, elektros energijos kaina vartotojams padidės 0,22 ct/kWh.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai: „atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis“, „leidimas modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

2020 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino nutarimą Nr. 697 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijoje jūroje dalių, kuriose tikslinga organizuoti konkursą (konkursus) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, ir šių elektrinių įrengtųjų galių nustatymo“, kuriame nustatyta Lietuvos jūrinėje teritorijoje plėtotinų vėjo elektrinių galia ir vieta, įtvirtinta šio nutarimo įsigaliojimo data – 2023 m. vasario 1 d., Energetikos ministerijai pavesta parengti įstatymų projektus, reglamentuojančius paramos elektrinėms, numatomoms plėtoti Lietuvos jūrinėje teritorijoje, schemą, pateikti juos derinti suinteresuotoms institucijoms ir siūlomą paramos schemą suderinti su Europos Komisija pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas, taip pat pasiūlyta LITGRID, AB, pradėti parengiamuosius darbus Lietuvos jūrinėje teritorijoje numatomų plėtoti elektrinių prijungimui prie elektros tinklų pagal su Energetikos ministerija sudertą grafiką.